

Corespondența Română

APARE IN TOATE DILELE DE LUCRU

ABONAMENTE

LA

Corespondența Română

IN ȚARĂ

IN STREINĂTATE

Pe 12 luni 30 lei	Pe 12 luni 40 lei
" 6 " 15 "	" 6 " 20 "
" 3 " 8 "	" 3 " 10 "

TARIFUL ANUNȚILOR

Pe paginile 7 și 8 linia 40 bani.
Pe celelalte pagini după învoială.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

Bulevardul Elisabeta 117

București, Noembrie 1893.

A fost un timp, și nu e tocmai mult de atunci, pe când nu era în tot partidul conservator, așa de bogat în fracțiuni și grupări, altă grupare mai mândră de cât cea junimistă. Aveau junimiștii, și avea d-l Carp în special, dosie mari calități mai presus de cât cei-lalți conservatori. Trecutul politic al junimiștilor era proaspăt încă, iar pe de altă parte, de și restrins ca număr, grupul lor număra bărbați de mare vază, care aveau un program de guvernământ, care țineau la ideile din program și care în fine deja aplicaseră unele dintre ele în scurtele răstimpuri cât trecuseră la putere.

D-l Carp era foarte faldic de acel program, mulțumită căruia poseda o situațiune excepțional de puternică. Era cu adevărat d-l Carp a-tot-puternic între toți conservatorii. Cu ajutorul său s'a încercat lucrarea cea mai anevoioasă și mai primejdioasă din câte se pot încerca într'un partid, adică mazilirea șefului recunoscut al acestuia; și puțin a lipsit ca d-l Lascar Catargiu să fie deservit înălțat din fruntea partidului conservator de către soldații săi revoltați, pe care-i sprijinea d-l Carp. În ori-ce cas, dacă încercarea n'a izbutit, vina nu stă în sarcina acestuia, ci a chiar conservatorilor revoltați, care s'au temut la un moment hotărâtor de prea marea putere ce dobândise capetenia junimiștilor. După aceea chiar, acum două ani, atât de mare era prestigiul grupării d-lui Carp, în cât însuși d-l Lascar Catargiu, adversarul său cel mai neindurat până atunci, a fost nevoit, pentru-ca să-și mențină partidul la putere, să facă apel la capetenia junimiștilor spre a forma împreună cabinetul și a acceptat, el șeful vechiu al partidului conservator, o alianță întemeiată pe bună parte din programul junimist.

Era un adevărat triumf pentru d-l Carp.

D-l Catargiu nu fusese *invins*, dar era *constrins* acum, ceea ce negreșit înseamnă mai mult în afacerile politice. Junimismul era în apogeu.

Cât s'au schimbat însă lucrurile de atunci! Doi ani de zile numai au trecut la mijloc, și triumful din 1891, aceia care

nici vruseseră să stea la vorbă cu conservatorii în afară de cestiunea reformelor de introdus în organizarea țării, aceia care trimbițau, în tăcerea și cu consimțimintul conservatorilor, aderarea acestora la ideile lor, zac adă înfrunți, învinși pe toată linia, abia după doi ani de guvernare împreună cu d-l Lascar Catargiu. Triumful a fost funest pentru d-l Carp.

Hărțuiți din toate părțile și pe toată ziua de către nemulțumiții conservatori, cu care adese se unesc personalități de mare greutate în partid, precum președintele Camerei și chiar unii miniștri, influența junimiștilor în guvern e adă redusă la nulă, a-tot puternicia d-lui Carp trece în stare de legendă.

A fost vreme, când d-sa provoca crise ministeriale în favoarea sa; adă nu mai poate provoca simple remanieri administrative. La dorințele sale exprese pentru o schimbare a administrației superioare, prin care să se înlăture unii oameni cu totul compromiși, d. Lascar Catargiu i-a răspuns suind în slujbă pe acei oameni compromiși.

Reformele guvernului nici pe departe nu se mai resimt de ideile junimiste. Este o concesiune neprețuită ce se face d-lui Carp, atunci când chiar proiectele miniștrilor junimiști, care de regulă stîrnesc împotriviri neînchipuite în majoritatea guvernamentală, izbutesc să treacă numai cu modificări parțiale; de cele mai multe ori aceste proiecte se schimbă în mod esențial și pe d'intregul. Programul junimist s'a înlăturat încetul cu încetul; ideile cele mai scumpe ale grupării junimiste au fost date la o parte, și în locul lor es de-asaupra tocmai acele opinii, din a căroră cauză ei combăteau odată pe actualii lor aliați de guvern. Infringerea d-lui Carp devine ast-fel mai dureroasă de cât chiar dacă, prin nemulțumirile conservatorilor contra d-sale ar fi fost înlăturat deja din guvern. *Ei nu vreau portofolii, ci puterea*, (dicea nu de mult d. Carp, înțelegând că nu dorește să fie la guvern ca ori-ce alt ministru neînsemnător, dar că odată la guvern, să-și aplice ideile, să reorganizeze țara. Vai! adă d-sa n'are *puterea*, și chiar *portofoliile*, de care grupul său dispune, sunt serios amenințate!

În schimb însă, junimiștii au, de când se găsesc împreună cu d. Lascar Catargiu la putere, o dureroasă consolațiune: aceea de a accepta răspunderea a o mulțime de enormități botezate reforme, enormități cu atât mai primejdioase, cu cât s'ating de cestiunile principale în organizare.

Să cităm una singură dintre aceste enormități, — reforma instrucțiunii publice, încercată pe rind de atâția oameni com-

petenți, dar dusă la capăt fără plan, pe apucate, în pripă de d-l D. Ionescu. Această reformă, care constituie o desorganizare a instrucțiunii publice, este pentru junimiști o umilință politică, cu atât mai mare, cu cât grupul lor are pretenția de a fi cel mai competent în materie de instrucțiune.

Au lăsat însă junimiștii să treacă până și programele, *de același ministru* cu aceeași deplină lipsă de cunoștință despre ce este școala. Du toate aceste, firește că nici reforma, nici programele nu pot conveni grupării junimiste. Ideile pe care e basată reforma, tendințele programelor sunt diametral opuse ideilor profesate de grupul d-lui Carp în cestiunea învățământului.

De ce au tăcut însă tocmai asupra acestei cestiuni, în care mai bine le venia să vorbească, să povățuiască, ba chiar la nevoie să se împotrivescă? De ce face însă d-l Carp, în fața continuelor lovituri ce s'aduc programului său de guvernământ? De ce face în fața umilințelor ce i-se impun de atâte ori în guvern și în Cameră, fie de colegii săi miniștri, fie de membrii importanți ai majorității? De ce a tăcut anul trecut după chemarea sa la ordine venită de la generalul Manu? De ce a tăcut după înaintarea în funcții a oamenilor compromiși din administrație? De ce a tăcut anul acesta, după umilința nouă ce i-a impus-o generalul Manu prin cuvintarea sa președentială?

În adîncul sufletului său d-l Carp trebuie să fie foarte desgustat de rolul pe care a ajuns să-l aibă, și nu mai are putere să se opue la nimic.

Influența sa a dispărut, programul său s'a înlăturat, și cât timp va mai sta în guvern nu va mai avea decât partea răspunderilor. Este o stea, ale cărei raze se sting. Imbrățisarea conservatorilor a sugrumat junimismul.

O supărare din cele mai caracteristice s'a dat pe față în coloanele numărului de ieri al »Timpului».

«Dobrescu Water-closet, așa dice omul de spirit al »Timpului», — care (acel Water-closet, ear nu omul de spirit) se uita la Păucescu ca dracul la tămăie, — are acum niște saluturi până la pământ pentru densusul și Dimitrie Sturza — lucru de necredut — a început să fasă ochi dulci cumnatului său P. Carp.

Priviți pe Palladi, pe Stolojan, parcă s'au mai subțiat de când aud vorbindu-se că e criză ministerială; umblă mai semeți și legăându-și brațul stîng ca și cum ar ține un portofoliu în partea inimii.

«Tot partidul liberal suferă de palpații și vâsează cu ochii deschiși. Năcescu se vede drept răsplată trimis președinte la Casație, colectivitatea de sus până jos nu se mai gândește de cât la viitoarele mari operațiuni financiare.

«Când te găsești într'o ast-fel de stare sufletească, înțelegeți lesne ce bun ești pentru cei-lalți și cum, departe de a trăi într'o atmosferă tulbure, ne găsim în timpuri de crisă—blândi ca mielul.»

Care va să dică nu »blândi ca mielul«, ci îndârjiți ca bursucul ar dori să-i vadă omul de spirit al guvernului pe »colectivisti«, care nu se mai gândesc decât la viitoarele mari operațiuni financiare?»

La ce se vor fi gândind oare aceia, care se simt jigniți, când li se impune gândul, că s'ar pute, la urma urmelor, ca cei doi cumnați să nu mai trăiască în vrajbă? — Fără indoială că nu la dragostea frățească.

Vestim pe onorabilul public și pe cititorii noștri în deosebi, că cu începere de astă-zi răspunderea pentru administrațiunea „Corespondenței Române“ o are d-l căpitan Nicu Gheorghies.

Cestiunea română

Ne vin mereu știri din Ardeal, unele mai triste decât altele.

Ați aflăm că frați de ai noștri, care n'au decât păcatul de a fi stăruiți ca legile să fie păzite cu sfîntenie, sunt rău tratați prin temnițe. Măne ni se aduce vestea, că în Budapesta se croise legi, care jignesc pe frații noștri în viața lor națională și în cea bisericească. Poimăne ni se dau amănunte despre măsurile, prin care guvernul țării vecine vrea să ia pământul de sub picioarele fraților noștri. Apoi unul dintre fruntașii fraților noștri ne arată cuvintele, pentru care a fost nevoit să caute adăpost în mijlocul nostru. Ear altul, fruntea tinerimii noastre, ne arată cuvintele, pentru care nu a voit să intre în temniță.

Puțin ne pasă! Avem și noi nevoile noastre, care sunt multe și mari; nu mai avem nici timp, nici inimă, nici gând liniștit și pentru alții. Dacă frații noștri se ceartă cu concetățenii lor maghiari, ne certăm și noi între noi chiar mai rău decât dînșii cu maghiarii.

Așa ar fi, dacă n'ar mai fi la mijloc și mulțumirea, pe care o simte ori-și-care dintre noi, când își dă seamă, că ori-și-unde trece peste hotarele țării sale, el dă de frați, care-l primesc cu brațele deschise, că sunt împregiurul țării sale mi și mi de inimă calde și mi și mi de suflete, care înalță rugăciuni la Dumnezeu pentru fericirea neamului, din care face parte.

Amar de țara aceasta, dacă fii ori nepoții noștri n'ar mai pute să găsească și ei tot inimă calde la hotare!

Dacă nu altă ce-va, aceasta trebuie să ne facă să curmăm pe o clipă certurile noastre, să ne potolim și să ne dăm în toată liniștea seamă, unde trebuie neapărat să ajungă lucrurile, dacă conflictul dintre Maghiari și frații noștri nu va fi rezolvat la timp prin bună învoială.

Ori poate că o asemenea rezolvare nu mai e cu putință?

Atunci cu aiât mai virtos trebuie să ne potolim și să ne călcăm cu toți pe inimă.

Bătrânii, care în tinerețele lor au pornit curentul liberal, fiind prieteni personali cu fruntașii propagatorilor culturali veniți de peste Carpați, au putut să cunoască chiar de la începutul ei mișcarea națională a Românilor din țările coroanei ungare. Lucrând atât la 1848, cât și mai târziu în înțelegere cu oamenii ca Laurian, Papiu Ilarian, Ioan Maiorescu, Bănuțiu, A. Florian, A. Pumnul, P. Câmpianu și alții, ei și-au dat silința de a cunoaște cestiunile, de care aceștia erau în primul rând preocupați, și au ajuns încetul cu încetul să privească Statul român din punctul de vedere al întregului popor românesc și să fie mai mult naționaliști decât patrioți.

Spiritul acesta l'au propagat și printre oamenii mai tineri, care ast-fel s'au interesat și ei de cele ce se petrec peste Carpați și ast-fel cunosc cestiunea așa numită ardelenescă și au cele mai bune legături cu frații noștri din Ardeal.

Cu totul ast-fel aceia, care au meritul de a fi organizat și condus partidul conservator.

Patrioți în cel mai propriu înțeles al cuvîntului, ei s'au preocupat numai de interesele speciale ale unei părți din poporul român, au ținut departe de la dînșii pe propagatorii culturali veniți de peste Carpați, n'au ținut să câștige simpatiile Ardelenilor și nu și-au dat silința să cunoască cestiunea română. Abia acum, de câțiva ani, au înțeles și ei, că e mare lucrul, care se pregătește la hotarele apusene ale țării, și au căutat să intre în legătură cu cei de dincolo și să se preocupe de cestiunea națională.

E deci lucru peecat de fire, pe atât de neîndoiș, că nu au conservatorii, când vorba e de cestiunea română, competența liberalilor. Pot să aibă și vor fi și avînd cea-și iubire, dar nu au cea-și pricepere, fiind-că nu cunosc din destul nici starea Românilor peste Carpați, nici durerile, nici aspirațiunile lor.

E cestiune de patriotism luminat, ca conservatorii s'o recunoască și ei aceasta și să se împace cu gândul, că în cestiunea română drumul indicat de liberali e cel bine ales.

Nu interesele naționale române sunt acele, pe care le servesc aceia, care-și dau silința de a produce simțimentul, că nu era în interesul Românilor de peste Carpați că guvernul român să protesteze, când cu discursul rostit de d-l Petre Grădișteanu la banchetul de la Iași, să expulzeze pe niște tineri ușuratici, care, puși la cale de alții, fac apeluri compromițătoare pentru Români, ori să trimită la căminurile lor pe niște oameni amăgiți, care voiesc să-și părăsească țara.

E interesul celor ce trăiesc din conflictul român-maghiar, ca mișcarea națională română să pară primejdioasă, și numai acest interes îl servesc aceia, care vreau să dea mișcării noastre naționale un caracter așa dis iredentist.

Românii din țările coroanei ungare nu vor de cât să-și asigureze, fie în regatul ungar, fie în o monarhie chabsburgică unitară, o pozițiune potrivită cu aspirațiunile lor legitime, eară noi, cei de aici, nu putem, când e vorba de dînșii, să voim de cât ceea ce și ei înși-și voiesc.

Nu e în privința aceasta admisibilă discuțiunea între liberali și conservatori; nu au nici unii, nici alții dreptul de a silui pe Români din țările coroanei ungare ori de a-i îndupleca să se abată din calea, pe care ei înși-și și-au croit-o: această lepădare de sine numai toate

partidele împreună pot s'o ceară dela frații noștri.

Dacă e dar adevărat, că cestiunea română are să fie discutată în parlamentul României, scopul urmărit de cei ce o vor pune în discuțiune unul singur poate să fie: ca să se știe atât în țară, cât și peste hotarele țării, că în cestiunea națională toți Românii sunt de acord, pe termenul ei toate partidele se întînesc și că aici în țara aceasta numai binevoitorii fraților noștri pot să găsească prieteni.

Noi Românii voim pacea și buna înțelegere, o voim cu toții și în toată sinceritatea. Trebuie însă să ne dăm seamă și despre situațiunea ce ni s'ar crea, dacă pacea și buna înțelegere n'ar fi cu putință.

Au fost, poate, între noi oameni, care temându-se de consecvențele luptei grele, în care au intrat frații noștri de peste Carpați, și-au dat silința să demolească spiritele. După cele petrecute în timpul celor din urmă câțiva ani însă, ori-și-care om cu bun simț trebuie să fi primit cenvingerea, că încercările de felul acesta nu pot de cât să înăsprească lupta. Nimeni nu trebuie dar să facă de ați înainte asemenea încercări.

Dacă nici uniți cu toții într'un gând și în o vrere nu vom putea să ajăngem la rezolvarea prin bună învoială a conflictului, atunci cu atât mai virtos trebuie să ne unim, căci soarta poporului român are să se hotărască.

ȘTIRI DIN STRĂINĂTATE

SPANIA

Mareșalul Campos a oprit, sub pedeapsă de moarte, a se comunica știri în privința operațiunilor militare din Marec.

Se crede că Spania va cere stabilirea unei Zone neutre 'n jurul Melillei.

ANGLIA

O depeșă din Londra ne vestește, că în acest oraș se asigură că individul la care s'au găsit alaltăeri materii explosive nu se numește Schneider, cum s'a anunțat erii, ci Snyder; el este agentul societății americane pentru patenta materilor explosive; dinamita și sticlele găsit la dînsul erau mostre (probe):

FRANȚA

Extrema stângă a hotărît să nu interpeleze noul cabinet în privința politicii generale, esecul interpelării fiind sigur.

— O notă a Agenției Havas confirmă, că încă nu s'a iscălit nici un aranjament de vr'o natură în ceea-ce privește crearea unui Stat în nordul Siamului. Negocierile continuă.

— Diarele anunță că în privința legii asugră șederii străinilor în Franța, guvernul ar fi decis că străinii care vin ca să exercite o protesiune în timp de câte-va luni și se întorc în țara lor, vor face la fie care sosire a nouă declarațiune.

— D-l Loze, fost prefect de polițe în Paris, a plecat erii seara la Viena, unde e numit ministru plenipotențiar.

RUSIA

Oficialul, din St. Petersburg. — publică o ordonanță a ministrului finanțelor privitoare la emiterea de obligațiuni de drum de fer garantate de guvern în modul următor:

Obligațiunile de 4% de cale ferată Moscova-

Iarâslău. Capital 2.646,000 r. p. — Obligațiuni 4 1/2 %, cale ferată Kiev-Woronez: capital 13,000,000. — Obligațiuni 4 %, Marea Societate de căi ferate rusești: capital 9,000,000. — Obligațiuni 4 1/2 % calea ferată Sud-Vest: capital, 30,000,000.

STATELE-UNITE

O depeșă din New-York ne vestește despre o nenorocire întâmplată pe Ocean. Vaporul englez *Jason*, care mergea de la Calcutta la Boston, s'a scufundat aproape de Eastham. 25 oameni din echipajă au perit.

TURCIA

Din cauza cholerii s'a luat de guvern următoarea măsură, ce ni se vestește telegrafic din Constantinopol.

Trenul Orient-Expres, venind din Europa, va trebui să se oprească la Mustafa-Pașa, unde călătorii și personalul vor fi supuși la o vizită medicală. La întoarcere din Coeștantinopol Orientul Expres nu se va mai opri la nici o stație intermediară până la Mustafa-Pașa.

ITALIA

În Italia criza ministerială continuă și va mai continua încă. O depeșă din Roma cu data de 24 Noembrie ne vestește, că în cercurile parlamentare se confirmă știrea că d. Zanardelli își va depune mâne mandatul de a forma un cabinet, de oare-ce până acum n'a reușit de loc.

Il Popolo Romano dice, că regele a socotit că compunerea cabinetului ast-fel, cum o propunea Zanardelli, nu răspunde gravității situațiunii.

BULGARIA

Prințul, miniștrii și biuroul Camerei au plecat erî demineata la Filipopol ca să asiste la înmormântarea fostului ministru Tomakoff.

Se vor întoarce la Sofia la noapte.

PERU

O mare demonstrație s'a făcut luni la Lima în contra Republicii Ecuatorului din America-de-sud. Președintele a ținut o cuvîntare către popor și a promis că va apăra onoarea Perului.

Demonstrația a degenerat în tumult, trupa a restabilit ordinea.

SERBIA

O depeșă din Belgrad anunță, că noul minister Gruici s'a prezentat erî la amiață regelui și că d-l Veinici, care a fost numit ministru, a depus jurămîntul.

De altă parte, o depeșă din Viena cu data de 24 Noembrie, ne spune, că diarul »Politische Correspondenz« află din Belgrad, că ministerul Gruici se va prezenta Skupstinei.

Programul cabinetului va stărui mai cu seamă asupra îmbunătățirii finanțelor, care va trebui obținută prin perceperea directă a impozitelor de către Stat și prin economii mari în toate ramurile administrației. Guvernul își va da de asemenea silințele pentru a înălța prestigiul autorității publice și pentru a crea o bancă ipotecară a Statului și bănci agricole.

AUSTROU-NGARIA

Camera ungară a adoptat erî paragraful fondurilor secrete din buget, după ce d-l Wekerle, prim-ministru, a declarat că crede că opiniunea publică ar fi destul de puternică, ca să readucă o oare-care presă pe o cale mai bună. Prim-ministrul a protestat contra acuzării, că

fondurile secrete ar servi pentru interese de partid. Camera a început apoi discuția bugetului ministerului de finanțe.

GERMANIA

Comisiunea Reichstagului a adoptat convenția cu Serbia pentru protecțiunea mărcilor de fabrică.

— O ciocnire între două trenuri s'a întâmplat erî la prânz lângă Ruckau. Un fochist a fost ucis. Doi impiegați au fost ușor răniți. 11 vagoane au deraiat.

Reichstagul a continuat erî discuția proiectului asupra drepturilor timbrelor. D-l Buol a declarat, că centrul nu respinge în principiu acest proiect. D-l Singer declară, că democrații-socialiști vor vota contra impositului asupra Bursei, pentru-că este destinat să acopere cheltuielile legii militare. D-l Riedel, ministrul Bavariei, a declarat, că este de acord cu majoritatea poporului bavarez și cu camera Bavariei, când spune, că fie-care trebuie să se gândească să acopere cheltuielile legii militare și că Imperiul trebuie să ajute pe Statele federale, iar că guvernele acestora trebuie să evite ori-ce urcare a impozitelor directe. D-l Gamp (partidul Imperiului) a primit proiectul; el a cerut de asemenea un impozit asupra conversiunilor împrumuturilor străine. D-l Meyer a declarat, că »Uniunea progresistă« nu respinge în principiu proiectul de import asupra timbrului.

D-l Miquel, ministrul finanțelor, a apărut sistemul impozitelor prusiene, si-a exprimat satisfacția sa, că vede pe d-nii Gamp și Meyer primind proiectul timbrului. Se speră, că acordul se va stabili asupra acestui proiect și asupra altor impozite. Discuția s'a amânat apoi pe astă-zi.

CRONICA

După cum citim în »Egyetértés«, elementul clerical început să lucreze energie în contra proiectului de politică bisericească.

Pe de-o parte se pregătește de clubul din Pesta o importantă adunare pentru ziua de 14 Ianuarie viitor, pe de altă parte s'au trimis delegați în soată țara, care se provoacă o mișcare contrarie reformei.

D-l Dr. Al. Păun a fost numit medic al plășei Rahova, jud. Vaslui, cu reședința în Pungești.

D-l inginer Valeriu Pușcariu este numit inginer al stațiunii de la băi, Govora, în locul d-lui inginer C. R. Mircea, demisionat.

Căpitanul D. Gheorghide din reg. 4 roșiori, osândit de consiliul de război al corpului 4 de armată la 2 ani închisoare pentru mită și fals, a fost șters din controalele armatei. I s'a ridicat de asemenea dreptul de a purta decorațiuni.

D-l C. S. Codreanu a fost destituit din funcțiunea de sub-prefect al plășii Ialomița, jud. Dâmbovița.

S'a admis în corpul tehnic al Statului d-l. Alexandru Cantemir, absolvent cu certificat al școlii centrale din Paris, d-sa a fost numit inginer de tracțiune la căile ferate.

Studentii universitari din Iași au hotărît înființarea unei societăți culturale *Datoria*.

Duminecă noua societate și-a votat statutele și a ales comitetul activ, care se compune din studenții I. Micu ca președinte, și Ganea, E. Stavri, P. Zarifopol, Mavromati, Averescu, St. Dragomir și Catană.

Domnii A. D. Xenopol, A. Vizante, P. Rășcanu, N. Culianu și P. Misir, au fost proclamați membrii de onoare ai societății.

Președința de onoare s'a dat d-lui Xenopol. Societatea a votat o moțiune, ca comitetul de mai sus să avizeze la mijloacele pentru a se înființa, cât mai neîntârziat, la Iași, o școală de adulți și o bibliotecă populară.

O depeșă din Menton anunță, că d-l Etienne Fould, consulul nostru la Paris, a încetat din viață.

Pe la începutul lui Ianuarie se vor aduna la ministerul de război inspectorii generali ai armatei, ca să stabilească tablourile de înaintare.

De la curte :

Regele a primit din partea Reginei Regente a Țărilor-de-Jos o scrisoare de felicitare, drept răspuns la notificarea ce 'I s'a făcut de către Suveranul nostru pentru nascerea principelui Carol.

D. de Weede, ministru reședinte al Țărilor-de-Jos, a remis Regelui scrisoarea de felicitare.

Regele a primit din partea Regelui Italiei o scrisoare de felicitare, drept răspuns la notificarea ce 'I s'a făcut de către Suveranul nostru pentru nascerea Principelui Carol.

D. Cavaler Bolatti, însărcinat de afaceri al Italiei, a remis Regelui scrisoarea de felicitare.

Din Paris se depeșea cu data de 24 Noembrie, că grupul agricol din cameră s'a ocupat de urcarea taxelor vamale asupra grâului. Acest grup va cere guvernului să ia inițiativa acestei urcări.

Erî s'a adunat la Cameră comisiunea de verificare a alegerii de la Bérhad, colonelul Rosnovanu și d-nii Isăcescu și Zarifopolu s'au pronunțat pentru validarea d-lui Emandi, fiul prefectului de Tutova. D-nii C. Resu, Pleșia și V. Brătianu au fost de părere să se valideze d-l Romalo. Al 7-lea membru al comisiunii d-l Cernat din Focșani a ținut, că trebuie să se facă o altă alegere. D-l colonel Rosnovanu a fost numit raportor al comisiunii.

O ciocnire între două remorchere, *Etna* al d-lui Caranano și *Arhanghel* al d-lui Atanasiu, s'a întâmplat în fața Ghecetului.

Etna s'a scufundat; cu ea se afla d-na Cătăoana, o altă doamnă și un copil. Din fericire toți au scăpat.

L'Independance Romaine de erî anunță, că banchetul, care era să se dea d-lui L. Catargiu pentru a 70-a aniversare a nașterii sale, nu se va mai ține, fiind-că președintele de consiliu nu este partisan al unor asemenea manifestațiuni.

Intr'această vreme vestea banchetului dat de funcționarii Ministerului de instrucție șefului lor, ministrul, să confirmă. El se va da sâmbătă orî Duminecă.

Corpul didactic din Focșani s'a constituit în societate economică, ale cărei statute au fost deja votate și al cărei comitet ce va alege în zilele aceste.

ANUSCA

de
TURGHENIEF

Amintire de pe țermul Rinului

(Urmare)

Iuarăm drumul spre casă, și Anușca începu să ridă din nou și să se sbenguească cu mai multă prefacere decât înainte. Rumpând o ramură lungă, ea o puse pe spate, ca o pușcă, și își învâli capul cu broboada. Țiu minte că întâlnirăm o numeroasă familie de Engleji; ei își opriră toți asupra ei ochii lor sticloși din care se citea o mirare liniștită și rece, și ea începu să cânte tare ca pentru a-i necăji. Când ajunserăm acasă, ea se uroa în dată în odaia ei și nu se reivi decât la timpul prânzului, împodobită cu cea mai frumoasă rochie, peptănată cu îngrijire, talia strânsă în corset și mâinile înmănușate.

Era un nou rol, pe care vroia să-l joace în fața mea, rolul unei persoane modeste și bine crescute. Gagin o lasă să facă; era ușor de vedut, că n'o contraria întru nimic.

Câte-o-dată numai se mulțumia să mă privească ridicând din umeri, ca și când vroia să-mi dică:— E un copil; fii răbdător. — Indată ce prânzul se sfârși, ea se sculă, ne făcu o închinăciune și, punându-și pălăria, ceru voie lui Gagin se vadă pe *Frau Luise*.

— De când ai trebuință de voia mea? îi răspunse el cu surisul său obișnuit, de astă-dată însă amestecat cu oare-care mirare Ți-e lehamite cu noi?

— Nu, dar erî încă am promis *Frau Luisei*, că o să merg s'o ved; apoi am crezut că vrei mai bine să petreceți șeara singuri, amândoi. D-sa..., adăuga ea arătându-mă, îți va mai povesti ce-va.

— Frau Luise, imi dice Gagin căutând să-mi evite privirea, este veduva fostului primar al orașului; e o bătrână cam bleagă, dar foarte bună. Ea arată multă prietenie Anușcei. Aceasta apoi are mania d'a se înprieteni cu oamenii de o condițiune inferioară cea-ce, după mine, e un semn de mândrie. Vedeți, că o alint, adouă ei după un momont de tăcere; dar ce vrei? Nu știu să fiu pretențios cu nimeni; cum ași fi oare cu dânsa?...

Păstrați tăcerea. Gagin duse convorbirea asupra unui alt subiect. Cu cât îi pătrundeam caracterul, cu atât imi înspira simpatia.

Nu întârziată de-al înțelege: era una din acele bune naturi ruse, neprihănite, cinstite, simple, din nenorocire puțin cam moi, fără relief și fără căldură. Tinerețea nu clocotea în vinele lui, ea îl însufleșea încetșor.

Era deștept și prietenos dar nu-mi puteam închipui ce va deveni, când va ajunge în vârsta omului. Artist poate!...

Dar ori-ce artă cere o muncă grea, niște silințe îndelungi și-mi disei, privind la trăsăturile—î fără virtute, ascultând vocea lui trăgănată, nici o-dată nu se va puțe sili, la o muncă îndelungată și bine calăuzită... Era însă cu neputință să nu-l iubești; te apropiată de el pe nevrute. Petrecurăm aproape patru ore împreună, când aședată unul lângă altul pe divan, când plimbându-ne cu pași liniștiți înaintea casei, și această lungă întrevedere sfârși prin a ne uni în gânduri.

Soarele asfinți, și eu gândeam să mă întorc acasă. Anușca nu sosise încă.

— Ea nu face nici o dată ca altele, imi dise Gagin. Vrei să te întovărășesc? Noi vom iatra în treacăt pe la Frau Luise pentru a ști, dacă dânsa mai este acolo. Aceasta nu te va întârzi mult.

Ne scoborîsem în oraș, și după ce am străbătut cât-va timp o ulicioară strimă și întortocheată, ne oprirăm înaintea unei case înalte cu patru caturi, care însă n'avea de cât două ferestre în lărgime. Catul al doilea înainta spre stradă mai mult de cât cel întâiu și ast-fel era cu toate. Vedeând această locuință, cu împodobiri gotice, cu doi stâlpi enormi înaintea ei, un acoperiș ascuțit de olane și o ferăstrucică având un cocor de fer d'asupra — ai fi dis o pasăre foarte mare tupilată.

— Anușca, strigă Gagin, ești aici?

O fereastră luminată se deschise în catul al treilea, și noi zărirăm capul brun al copilei. La spatel ei se arată fața unei nemțoaice bătrîne fără dinți și cu ochii slăbiți de bătrînețe.

— Iată-mă, grăi Anușca, rezemându-se cu grație pe sprijinătoarea ferestrei; mi-e bine aci... Ține, ia asta, adăogă dînsa, aruncând lui Gagin o ramură de geranium. Inchipue-ți că sunt dama gândurilor tale.

Frau Luise se puse să ridă.

— N... se întoarce, reluă Gagin; ar vroi să-ți dică adio.

— Adevărat? dise Anușca. În acest cas, dă-ți ramura mea.

Am să mă cobor.

Inchidând fereastra, ea mbrățișă pe bătrîna nemțoaică, după cum imi pare.

Gagin imi întinse tăcend ramura, pe care o ținea în mână. O pusei fără vorbă în buzunar și mergând la locul, unde se străbătea fluviul, trecui la cel-lalt mal.

(Va urma)

DARWIN ȘI DARWINIȘTI

În afară de cunoscuții *enfants terrible*, ai darwinismului, mai există un tip de oameni, care prin serioasa lor erudițiune, prin mintea lor mare, au un loc în societatea în adevăr cultă a omenirii. A trece, fără a răspunde acestor oameni d. Carol Darwin n'avea dreptate, căci mare rău și multă rătăcire au produs acești oameni, agățându-se de teoria lui.

Așa de pildă Renan, de curând mort, a construit o adevărată organizațiune a societății, pe temelul darwinismului. «Disprețul lui Renan pentru oameni, scrie Brandes, s'a specializat într'o anume direcțiune, care 'l-a împins la niște concludsiuni colosale de monstruoase «uimindu ne prin francheța grosoloniei lui».

Și, în adevăr, Renan singur dice: «Cum că «grosolonia multora este scutul unuia, că sudoarea multora permite unora de a trăi mai bine» și așa mai departe. În fine în *dialogues et fragments philosophiques* Renan pretinde cum că pe calea selecțiunii naturale se va forma o specie o parte de oameni, care vor deveni niște deși adevărați. Acești deși, dotați cu niște facultăți fizice și fiziologice excepționale dintr'o parte, iar din altă înarmați singuri de științe, vor menține «mulțimea grobiană și incultă sub jugul unei frice și supunerii oarbe».

După Renan au venit alții și iarăși alții, care au pornit p'această cale până la stâlpii Herculanii, ba 'i-au depășit chiar.

Și în acest timp, când se scriau toate acestea, ce făcea maestrul?... Darwin mormăia niște scuse, săă tăcea! El dicea de pildă: «că de «și e cam trist, dar totuși trebuie să ne «opuncem unei creșteri prea mari a populațiunilor». Său că «trebuie fără doar și poate să «ne împăcăm cu consecințele vătămătoare ale «existenței în societatea umană a oamenilor «slabi fizicește, care de altmintrelea erau datorii a pieri». Său într'un alt loc: «Criminalii «sunt osândiți la moarte și executați sau întemnițați, așa că nu pot transmite în toată libertatea generațiunii viitoare defectele lor. Me-lancolic și nebun se închid în casele de nebuni, ori isprăvesc prin sinucidere. Oamenii cu «temperamente turbulente mor printr'o moarte «accidentală».

Așa dar, după părerea lui Darwin, în societatea umană *tale quale* este orînduită dânsa acum, procesul unei selecțiunii naturale 'și urmează într'un mod regulat calea sa firească. Adecă în această societate mor cei răi și slabi, iar cei buni trăesc.

Dar care sunt cei răi și slabi, și care sunt cei buni și tari?

Din citațiunea de mai sus a cuvintelor lui Darwin se vede deja nesiguranța și tonul șovăitor, lipsit de ori-ce avânt al imaginațiunii. El nu 'și poate închipui o societate umană, în care criminalii ar fi fost cei mai buni și ca atare condamnați la moarte. Și a 'și închipui o asemenea societate de loc nu e tocmai greu. Să luăm de pildă chiar societatea romană în decadența ei, când se omorau cu miile creștiniții lumii antice. Acești creștinițiura ei oare cei răi și cei mai slabi? În resbel, când se ciocnesc două nații, pe câmpul de luptă mor oare cei mai răi? Învinge la resbel oare cel mai bun? Și apoi armata, aceasta *chaire à canon*, care merge lo moarte, să compune dânsa oare din indiviții cei mai slabi ai națiunii, sau din contra, este formată din floarea poporului, pe când acasă rămân cei mai slabi, pentru a procrea remițend progeniturii lor toate defectele lor fizice. Nu mai vorbim despre faptul, că și cel mai ordinar criminal poate să fie înzestrat cu tot felul de calități naturale, și cu toate aste să fie împins de a comite crima prin chiar condițiunile inherente formei sociale, căreia Darwin 'i dă dreptul de a rezolva cestiunea—dacă el, acest criminal, este cel mai rău, și trebuiește prin urmare strivit! Invederat este că pentru a alege pe cei buni de cei răi, pe cei slabi de cei tari, în societater umană, criteriul isbândeii este prea de tot neîndestulător. Legile naturei, au fost adeseori nesocotite în societatea omenească, prin voința omului, și rezultatul lor deteriorat său chiar intervenit.

Această deteriorare și intervertire se observă chiar și în regiunile naturii, în afară de omene; Darwin însuși a observat-o de a binele; așa de pildă, animalelor, care trăiesc sub pământ nu le trebuie ochii, căci s'ar consuma de geabă o parte oare-care a materialului plastic. De aceea observăm, că la parasiți regresul și atrofia ochilor merge crescând într'un mod uimitor.

Acest singur exemplu, și sunt mi, dovedește că lupta pentru existență, precum și selecțiunea, nu tot-d'a-una duc pe ființele veșuitoare spre progres, ei adese ori înving, sub scutul unor împrejurări nenorocite, pentru triumful celor răi și slabi, adecă la decadență și regres.

LIBRARIA IG. HAIMANN, BUCURESCI

Cu începere de la 19 Noembre 1893 punem în vânzare regulat în fie-care Sămbătă câte o fasciculă din

Fie-care fasciculă coprin le 4 colți din scrierile autorilor Români și traduceri din scriitori străini însemnați, și se vin le cu 50 de bani în totă țara. Abonamentele se plătesc înainte și se fac numai direct la noi.

Prețul unei fascicule de 4 colți, 50 bani

Biblioteca Română Contemporană

APARE ÎN FIE-CARE SÂMBĂTĂ

Biblioteca Română Contemporană are de scop a mijloci răspândirea cărților românesce, oferindu-le cu un preț foarte scăzut.

Biblioteca Română Contemporană inlesnesce tutulor formarea de bibliotecă românesce, cu o cheltuială de 40—50 bani pe săptămână numai.

ABONAMENT pentru 50 fascicule, 20 lei
" " " 25 " 11 "
trimise franco în totă țara.

IG. HAIMANN, LIBRAR-EDITOR
BUCURESCI

Fie-care fasciculă e broșată ast fel ca să permită defacerea colțelor și strângerea lor în volume separate, formând ast-fel opere întregi de o valoare împătrită de cât cea plătită pentru fasciculele.

Primele fascicule vor coprinde, între altele: **Trubadurul** de Delavrancea, **Năpasta** de Caragiale, **Influența împrejurărilor** de Lamarck, **Basmele** lui Stăncescu, **Poesiile** lui Neculai Iorga, Carol Scrob și a altor poeți români vestiți, **Literatura populară română** de Dr. Gaster, **Conferințele Atheneului Român**, etc. etc. etc.

CEL MAI SUPERB CADOU DE CRĂCIUN ȘI ANUL NOU

COLECȚIUNEA REVISTEI

AMICUL COPIILOR

PE ANII 1891-92-93

DOUĂ VOLUME IN CUARTO, PESTE 1.500 PAGINI TEXT

Având peste 400 de tablouri!! — Cu preț de 10 lei

Aceste volume conțin: Un roman pentru copii, scris de D-ra Julia B. Hasdeu; Un cântec de leagăn (cuvinte de D-ra Julia B. Hasdeu, muzica de G. Ștefănescu, profesor de conservator); o mulțime de nuvele, istorioare, povești, basme, anecdote, descrieri de voiagiuri, din viața animalelor, păsărilor și insectelor, poezii, șarade, enigme, etc.

Depus spre vânzare numai la librăria I. V. SOCEC.

FONDERIA DE LITERE

MAȘINI NOUI
DIN FABRICA
FOUCHER FRÈRES
DIN
PARIS

THOMA BASILESCU

BUCUREȘTI

MATRIȚE ORIGINALE
DIN
AMERICA
FRANȚA
GERMANIA
ȘI
ITALIA

PESTE 30.000 MATRIȚE ORIGINALE
DE DIFERITE CARACTERE
LATINE, GERMANE, RUSE, BULGARE, GRECE, EBRAICE

FURNITURI COMPLETE PENTRU INSTALAȚIUNI NOI DE STABILIMENTE TIPOGRAFICE

NOTE MUZICALE ȘI LITERE CYRILIC PENTRU CĂRȚI BISERICESCI

COLECȚIUNI NOUI DE ORNAMENTE

Prețurile Stabilimentului sunt cu 25% mai estine de cât ale tuturor fabricilor din străinătate, osebni de specele de vamă și transport.

Se primește în schimb material vechi cu prețuri avantajoase

BOGAT ASORTIMENT IN LITERE
DE
FANTEZIE, TITLURI, CALIGRAFICE, GOTICE, FLORATE, ETC. ETC.

CLIȘERIE
ULTIMUL SISTEM IN METAL SI GALVANOPLASTIE

LINII DE METAL, TĂIATE SISTEMATIC

REGLEȚI, QUADRAȚI ȘI TOT FELUL DE ALBITURI

Condițiuni favorabile în plăți

Compoziția și clișeurile din fonderia Thoma Basilescu.

B. D. ZISMAN

DEPOSITARUL GENERAL DE LA

COMPANIA AMERICANA

BUCUREȘCI. — Calea Victoriei, No. 44. — BUCUREȘCI

(lângă farmacia Brus, vis-à-vis de Lavru)

MAȘINE DE CUSUT neîntrecute în SOLIDITATE, LUCRARE ȘI ELEGANȚA

Premiate la toate expozițiile cu primele Medalii și Diplome de onoare
Peste 5 milioane sunt în întrebuințare. — Garanție pe 5 ani.

Biciclete de siguranță „SPORT” din cari am vândut peste 400 bucăți în România fiind cele mai apreciate în străinătate! Mers ușor! Eleganță completă! Cea mai mare soliditate!

VÂNZARE ÎN RATE

Cataloage și informațiuni GRATIS și FRANCO, rugând a comunica ce anume voiți să cumpărați.